

Frihedskæmperen

“Jeres standard kvæler enhver form for nyudvikling i vores vindues-systemer. Jeg vil ha’ en permanent forsøgsdispensation, så jeg kan eksperimentere med nye, spændende måder at præsentere data for mine brugere. Jeg har købt et sort pandebånd. Det vil jeg gå med for fremtiden. Det skal være et tegn på, at jeg kæmper for udviklernes frihed til selv at designe deres vinduer.”

Sådan sagde en udvikler for nylig til mig under en workshop. Som forfatter af vores standard for brugergrænseflader lod jeg mig provokere af hans kontante ordvalg til at vrisse: “En standard SKAL følges. Du skal bruge din opfindsomhed på at lave gode *faglige* løsninger, som opfylder brugernes behov. Du skal ikke spille din kostbare tid på at udtænke snedige betjeningsregler, som ingen alligevel kan gennemskue. Brugere foretrækker det trygge og velkendte - selv om det måske er kedeligt! Derfor er løsninger baseret på en ikke-perfekt standard meget bedre end en række geniale men uoverensstemmende improvisationer.”

En besindig kollega hørte diskussionen, men blandede sig

ikke. Efter diskussionen gjorde han mig venligt opmærksom på, at jeg jo selv præker, at man skal lytte til sine brugere - også når de siger ting, som kommer lidt på tværs. En af mine brugere havde netop prøvet at sige noget til mig - havde jeg lyttet?

Lov og orden

Det er fristende for en metode-mand at betragte standarder som love, der skal følges til punkt og prikke, og slå kompromisløst ned på enhver afvigelse. Denne fremfærd giver sjældent resultater på langt sigt.

Hvis udviklere ikke bryder sig om en standard, stemmer de imod den - enten med munden eller med fødderne. Det medfører ubehagelige situationer, hvor ledelsen skal vælge mellem overholdelse af standarder og rettidig aflevering. Jeg har oplevet mere end én gang, at ledelsen “løste” dette problem ved at sætte den kompromisløse metodemand på transfer-listen.

Selvfølgelig kan det være ærgerligt for en kvalitetsbevidst dansk udvikler at skulle følge en standard for brugergrænseflader, som er fastlagt på den amerikanske vestkyst, specielt når han ved,

at han kunne gøre det bedre rent designmæssigt. Men det er netop paradokset: Det er bedre, at en løsning følger en standard, end at den er designmæssigt perfekt. Når den indledende flygtige, begejstring over et flot design er forduftet, er det afgørende, om programmet er let at lære og anvende.

For nylig overværede jeg på et seminar en test af brugervenligheden af et udbredt økonomiprogram. To brugere, der vidste lidt om økonomi, men som ikke kendte programmet i forvejen, skulle løse nogle grundlæggende opgaver med programmet: Find en kunde, indtast en simpel ordre, udskriv en faktura osv. Brugerne skulle løse disse “simple” opgaver uden forudgående undervisning - en situation, som er fair og realistisk.

Testen gav et overbevisende indtryk af betydningen af standarder. Brugerne havde svært ved at løse opgaverne - og årsagen var tydelig: De forsøgte hele tiden at betjene systemet på den måde, som de var vant til fra andre systemer. Men økonomiprogrammet fulgte sine egne regler, og derfor fik brugerne problemer. Interessant nok kunne

hovedparten af de problemer, som brugerne fik, direkte henføres til manglende overholdelse af Microsofts Windows standard.

Standardiserede brugergrænseflader gør produkter lette at lære og lette at anvende, fordi brugeren kan udnytte sin forudgående viden fra brugen af andre produkter, der overholder den samme standard. Microsofts Windows standard har været medvirkende årsag til det kæmpe-boom, verden har oplevet på pc-området.

Frihedskæmpere vil bestemme selv. Den lyst kureres ved at forklare fordelene ved standarder. Eksempler, skabeloner og værktøjer, som gør det nemmere at følge standarden end at afvige fra den, hjælper også.

En standard skal *sælges* til udviklerne. En udvikler har krav på en saglig og forståelig forklaring på, hvorfor en standard er til fordel for brugerne og for det færdige produkt - og dermed også til fordel for ham selv.

Salgbar standard

En standard er nemmest at sælge, hvis den er kort, forståelig og fyldt med eksempler i form af

relevante vinduer. Den skal være på dansk, for selv om alle udviklere forstår engelsk, så øger enhver anstødssten sandsynligheden for at standarden havner i bunken “læses ved lejlighed”. En god indpakning virker også befordrende på salget.

Tvivlsspørgsmål om en standard bliver særlig værdifulde, hvis den ansvarlige for standarden vurderer hvert spørgsmål selvkritisk. Gang på gang har jeg oplevet, at beskrivelsen i en standard var tynd, så svaret på et spørgsmål var en forbedring af en mangelfuld forklaring i standarden.

Og det er netop min pointe: Hvis en standard ikke bliver fulgt, er det ikke nødvendigvis, fordi udviklerne er kontrære. Årsagen kan også være, at standarden indholdsmæssig eller pædagogisk ikke er optimal og derved skaber naturlig grobund for frihedskæmpere.

Rolf Molich
Kommunedata